

Berilo Jugoslovanskega odbora iz Italije

BOZZOVICCI

POŠILJA : IVAN UČENIKOV - KAIRO RUE MANSHAET EL MAHRANI ŠT. 5

Srednji vzhod

Št. 82

18. oktobra 1943.

POSLANICA NJ.V. KRALJA

Pred nekaj dnevi je govoril na radiju Nj. Vel. Kralj Jugoslovanom v domovini. Njegov govor so prenašale istočasno radijske postaje v Kairu, Londonu in Jeruzalemu. Nj. Vel. Kralj je zlasti poudarjal živo potrebo po vzajemnosti, edinosti in sodelovanju vseh jugoslovanskih rodoljubov. Med drugimi je Nj. Vel. Kralj dejal tudi tole:

Vsekakor pa sem bil sam - kakor mislim, da je bila tudi večina Mojega naroda - globoko osupnjen in razžalosten zaradi nezadostnega soglasja med Jugoslovani v domovini in v tujini, pri naporih za zmago nad sovražnikom in za obnovo Jugoslavije.

"Uporabljam priliko, da ob vstopu v Egipet pošljem Svojemu narodu pozdrave in nekaj ohrabrujočih misli. Prispel sem semkaj s Svojo vlado, da bi bil bližje domovini, ko bo prišel dan osvobojenja in da bi lahko čimprej stopil med Svoj narod in na Svojo rojstno zemljo.

Vsi skupaj smo ena družina in vsi vemo, da imajo naša nesoglasja svoje korenine globoko v

zgodovini. Ali vemo pa tudi, da so družinski prepripi pogostokrat zelo ostri.

V teh težkih in nemirnih časih se Moja vera v dobro voljo in stvarno rodoljubje Mojega naroda krepi v stvarnosti, ki ima največjo veljavo: **Skupno prepričanje vseh Mojih rojakov, kakršne koli pripadnosti in vere je, da je zedinjena in trajna Jugoslavija neobhodno potrebna.**

Ne poslušajte klevet in obrekovanj, ki jih sovražnik širi po naši zemlji! Moja sedanja vlada je bila sestavljena od mož, ki so udani svoji domovini, ki so odločeni, da uvedejo boljše upravo in vzdržujejo najboljše zveze z vladami Združenih narodov, vse do dneva, ko mi bo omogočen prihod na jugoslovanska tla in ko bom lahko vzel v pretres glasove vseh Mojih rojakov.

V tem pričakovanju, bodite potrpežljivi, ubogajte generala Dražo Mihailovića in druge voditelje in organizatorje vašega odpora proti sovražniku! Izogibajte se bratomorne vojne! Dan osvobojenja ni več daleč.

VOLTA LA BANDIERA - ITALIJA ZOPET V VOJNI

Italija je napovedala vojno Nemčiji. Ves svet bi se začudil in ves svetovni tisk bi se na dolgo in široko razpisal ob tem edinstvenem dogodku svetovne zgodovine - če bi to ne bili Lahi. Tako pa so na tej in na oni strani barikad skomignili z rameni in izluščili iz ust na eni strani zaničujočo zbadljivko, na drugi strani pa debelo psovko.

Pred 27 meseci je napihnjena Italija napovedala vojno francoskemu narodu, ki so ga pred tem pregazile nemške oklopne divizije. Rimski diktator se je tedaj v vsem svojem napuhu, ki je bil edino nepotvorjeno poseben celotnega italijanskega naroda, razčeljustil in napovedal popolno zaslužjenje Evrope pod nemško-italijansko oblastnostjo. Repenčil se je takrat, da je Velika Britanija razorožena, da je britanska vojna mornarica v Sredozemlju tako šibka, da jo bodo Lahi pojedli za zajutrek in da bodo s Francijo temeljito obračunali. Stotisočglave množice italijanskega naroda so ne samo v Rimu, pač pa tudi v zadnji osamljeni gorski vasi, kakor v deliriju, aplavdirale rimskemu cesarju.

V Afriki je imel duče dve veliki armadi, pripravljeni k novim pohodom, k novim osvojitvam, ki sta jih vodila Graziani in Duca d'Aosta, da ju pripeljeta zmagoslavno v Najrobi, v Karthoum in v Kairo.

To so bili medeni tedni italijansko-nemškega divjega zakona. Po težkih domačih prepirih je 3. septembra 1943. leta prišlo do ločitve tega precej neprirodnega zakona. In 13. oktobra se je laška devica ponovno poročila, tokrat s svojim najbolj zaničevanim ženinom. Ali ženin pravi, da je ta poroka, poroka dekle z gospodarjem in je pri tem zakonu dekla obdržala vse pravice in dolžnosti služkinje, ženin pa vse pravice in dolžnosti gospodarja.

Isti kralj Viktor Emanuel III., ki je podpisal vojno napoved Veliki Britaniji in Franciji, kasneje tudi Ameriki, je po 27 mesecih podpisal vojno napoved proti svojemu dočerašnjemu zavezniku Hitlerju.

Dogodki, ki so Italijo pripeljali do neverjetnega preokreta, so nam vsem v dobrem spominu. Ti dogodki so najlepša zgodovinska zbirka porazov, ki

si jih je mogel kdaj koli v zgodovini in bilo kakršen koli narod zbrati za domači muzej. Italija je zgubila vse na vseh koncih in krajih. Poražena je bila v zraku, ko so njene toliko hvalisane eskadrilje zbrisali z neba Hurricani in Spitfire-ji. Na morju je Italija imela ogromno večje število bojnih ladij, križark, rušilcev, podmornic in drugih enot, kakor pa korajžnih častnikov in mornarjev. Italijanska vojna mornarica je bila potolčena, kjer koli je glavo pokazala, pa naj je to bilo pri Matapanu, ob Kreti ali pa pri Malti.

Na kopnem so bežale italijanske armade od poraza k porazu. Grki so jih tolkli v Albaniji in jih gonili kakor preplašene koze po grebenih Albanije. General Wavell je s 30.000 vojaki uničil Graziani-jevo armado in zajel nad 80.000 Mussolinijevih junakov. V Abesiniji ni ušel niti en sam vojak ogromne armade gospoda D'Aoste. Kljub ogromni pomoči Nemcev sta general Montgomery in Alexander polovila večino italijanske vojske pri El Alameinu, ostalo pa napodila v mišolovko v Tunis. Sto in sto tisoči italijanskih vojnih ujetnikov so napolnjevali zavezniška ujetniška taborišča. Toliko hvalisano italijansko trdnjavo so Britanci pohrustali za malo južino. Vsa Sicilija je padla v treh tednih, čeravno se je Mussolini v Rimu čeljustil, da bodo njegovi junaški branilci zaklali vsakega zavezniškega vojaka, ki bi si upal stopiti na "sveta siciljska tla. Val zavezniških armad pa gre dalje meter za metrom po italijanski zemlji ne da bi "hrabra italijanska armada" mogla kjer koli in kdaj koli zabeležiti eno samo, samo zmagico.

Vse to si je treba danes temeljito zapomniti. Sedemindvajset mesecev od prve italijanske vojne napovedi do druge je toliko dogodkov, v katerih je Italija igrala glavno vlogo, da bi to bil zgodovinski zločin, če bi kdor koli hotel to pot italijanskega naroda kakor koli zabrisati ali retuširati. Povedali so nam, da je Italija služkinja v novem zakonu, to verujemo. Ali vemo tudi, da so stremljenja vsake ženske, ki ima za seboj dobršen del "moralne zgodovine" — pozabljenje. Po pozabljenju pa nastaja objestnost in ta čednost je v Italiji doma. Kakšna je italijanska objestnost, to vemo Slovenci prav dobro in zlasti so nam to pokazali objestni junaki tega naroda v zadnjih treh letih na naši zemlji. Že večkrat smo dejali, da italijanskih grozodejstev slovenski narod sto in stoletja ne bo pozabil. Danes, ko je Italija spet obrnila zastavo, to ponovno povdarjamo. Šest tisoč Slovencev in Slovenk, ki so jih laške horde v času svojega največjega napuha, postrelile ne bo pozabljenih nikdar. Žive priče laškega barbarstva stradajo in zmrzujejo po laških zaporih in koncentracijskih taboriščih. V teh je 2% vsega slovenskega prebivalstva. Žive priče pa so tudi doma v Reški dolini, po Krasu, po Vipavski dolini, Tržaški okolici, v goriških Brdih, po Tolminskem, Kobariškem, Cerkljanskem, v Idrijski kotlini, na Pivki, v Istri in drugod. Na tisoče slovenskih in hrvaških domov v Julijski Krajini in v Sloveniji krvavo priča o divjem zakonu Lahov z Nemci. Na sto in sto slovenskih vasi, porušenih, vpepeljenih in zapuščenih kriči v nebo. Tu, v slovenski zemlji so sveži sledovi 27 mesečne poti italijanskega naroda in teh sledov ne more zbrisati nobena nezakonska ljubica zavezniških narodov.

Visoka politika pozna seveda svojo pot, ki je naši čustveni možgani zmeraj ne razumejo. Ali nekaj pa je tej naši mali pameti težko doumljivo, ob razmišljanju najnovjših dogodkov: Če je bila Italija do dna potolčena v Grčiji, v Afriki in na Siciliji takrat, ko je imela še na milijone vojakov in bila do zob oborožena ter imela najboljšo voljo, da zagospodari Balkanu in Afriki, potem res težko razumemo s čim bi mogla današnja gola in sestradana Italija koristiti zaveznikom. Ali to je visoka politika. . .

Tisti zavezniki, ki imajo najtežje račune z Italijo, predvsem Francija, Jugoslavija in Grčija, gotovo niso krivi, da se po zavezniški poti danes sprehajata italijanska generala Ambrosio in Roatta, ki sta zagrešila v Jugoslaviji na tisoče in tisoče zločinov in izrekala smrtne obsodbe kot po tekočem traku. Jugoslovani gledamo z zaupanjem v dve demokratski ustanovi Velike Britanije, na zgornjo in spodnjo zbornico, ki sta že storili svojo dolžnost in z vso silo demokratične pravičnosti tržeta krinko priliznjene spokorjenke.

Rimska spokorjenka z dvoglavim obličjem laškega kralja mora najprej urediti račune z Jugoslavijo, z Grčijo, s Francijo in Rusijo, ki so jih italijanske horde kljub večnim prijateljskim pogodbam zahrbtno napadle! Šele potem bodo te države pokoro tudi blagoslovile. Nesramne izjave grofa Sforze v pogledu slovenskih pravic na svojo lastno zemljo v Julijski Krajini pa očito kažejo, da je tudi današnja Italija zakrknjeni grešnik, ki se otepa generalne spovedi. Dokler pa te spovedi ne bo, dokler ne bo potrebnega kesanja in zlasti dokler ne bo pokore, tudi odpuščanja biti ne more. Tako je odločil in zapovedal sam Bog. In tako mora biti.

Z mešanimi občutki smo Slovenci sprejeli novo italijansko vojno napoved tretjemu rajhu. S polno pravico slutimo v njej barantanje za našo krvavo zemljo. Ali slovenski narod svoje pravice ne da. Boril se je za staro pravdo proti fašizmu in nacizmu že takrat, ko so drugi z njima koketirali, boril se bo tudi v bodoče, pa če se fašizem našemi s kakršno koli demokratsko masko. To so slovenske besede na dan 13. oktobra 1943, ko je Italija ponovno potrdila potrebo, da se iz italijanskega slovarja izbrišeta besedi: ČAST in ZNAČAJNOST.

F. Lodur

ZELO RAZVESELJIVA VEST. V št.70 "BAZOVICA" z dne 13. junija 1943. smo poročali, da smo iz nepotrjenih virov izvedeli, da je bil znani primorski javni delavec, dr. Dorče Sarđoč, ustreljen. Danes z največjim veseljem poročamo, da je g. dr. Dorče Sarđoč živ in zdrav pod varstvom zaveznikov nekje na Siciliji. G. dr. Dorče Sarđoč, ki je preživel pet let konfinacije in je bil pri znanem tržaškem procesu v decembru 1941 obsojen na smrt (glej "Bazovico" z dne 29.1.1942.!) ter nato pomiloščen na dosmrtno ječo, je še vedno tisti neumorni in neustrašni bojevnik za pravice svojega naroda, kakor je bil takrat, ko je bil še na svobodi. "Bazovica" se z največjim veseljem pridružuje njegovim številnim prijateljem in mu na svobodnih tleh izreka prisrčno dobrodošlico!

DOMOVINA GOVORI

PREMAGAJ SAMEGA SEBE!

Kljub motorizaciji, kljub letalom in kljub najmodernejšemu orožju, ki gospodarijo v tej vojni, bo vendarle zmagal duh nad materijo. Klasično geslo borbe: "da je Bog na strani močnejših bataljonov, ima vsekakor svojo veljavo, ali dogodki v tej vojni so ponovno dokazali, da je duh vendar močnejši od tankov in letal. Take dokaze nam z vsakim dnem sproti proži naša domovina. Samo težnja po svobodi je tista gonilna sila, ki že dve leti in pol z neverjetno silo vleče današnja pokolenja v gore in gozdove, kjer ob največjem pomanjkanju vsega, z železno disciplino in jekleno odločnostjo, podirajo sovražne tanke in uničujejo okupatorja na vsakem koraku.

Ves svet občuduje te naše junake, ki v enem dnevu store za Jugoslavijo več, kakor pa je mogla in hotela storiti večina nas vseh pod varno zaščito tujine. Kljub tej goli in preprosti resnici pa vodimo mi tu v tujini debate o visoki politiki in o najvišji strategiji ob gostilniškem omizju. Za priznanja nismo navdušeni, kajti s priznanji odkrivamo samo goloto lastnega brezdolja in s tem krepimo težo odgovornosti pred narodom, kar nam vsekakor ne pada v račun.

Pravični Bog nas je udaril s strašno slepoto. Razdor, prepir, obrekovanja, klevete in medsebojno nezaupanje, to je naša vojaška oprema; razsulo in uničenje tega, kar nam je sovražnik pozabil razbiti, to je naš vojni cilj. Z malenkostnih vprašanj, ki jih trezni ljudje odpravijo mimogrede z nasmehom na ustnih, kujemo mi mednarodne probleme svetovnega formata. Svetovna zgodovina se bo ustavila samo zato, ker je pod njen valjar zašel piškavi oreh svetovno-važnega vprašanja, ali je Tonin Križman, doma iz Buzeta, Slovenec ali istrski Hrvat. Z največjo pazljivostjo in dlakocepljenjem raziskujemo patriotska jetra tistemu, ki se je predrznil svojemu tovarišu zabrusiti v obraz, da je "zabušant"; pri tem pa ga je pozabil vprašati po rojstnem listu.

Ta vojna je za nas bedne emigrante bila v resnici prekratka, da bi se iz nje nekaj naučili. Sicer je pa tisti, ki bi se iz nje morali nekaj naučiti, niti povohali niso. Kakor v nekdanjih zlatih časih, tako tudi danes velja "veza" vse. Sposobnost, pridnost, razvita zavest odgovornosti, pobuda za čim večji in čim učinkovitejši vojni napor, vse to so "gararčeve neumnosti", ki se z njimi visoka politična pamet in genijalni strateški veleumi, ne morejo ukvarjati. Neverjetno, koliko genijev je rodila naša zemlja in vsi ti so po milosti naklonjene usode prifrčali v tujino, da drug drugemu in tudi velikim zaveznikom solijo pamet. S polno pravico mi je pred kratkim dejal eden naših najboljših častnikov: "Pa vsi mi smo se rodili v avtomobilu." K temu bi lahko dodali, da smo se vsi rodili na ministerskih foteljih in v Napoleonovi postelji.

V zadnjih dneh so ulice v Kajru postale zelo živahne. Letovičarji so se vrnili s težkimi kovčki načrtov za bodočnost. Možganski trust deluje s

polno paro. Neverjetno, kako so pridni ljudje, o katerih smo mislili, da so zgolj plavači, igrači tenisa, in ne posebno talentirani učenci tujih jezikov. Vse je pripravljeno, vse lepo pakirano. Potrebno je samo še, da razdele nekaj položajev in z njimi določene porcije oblasti, pa bo vse teklo kot po olju.

Pred kratkim mi je resen človek z akademsko izobrazbo dejal: "V zemlji bodo vse pobili, mi smo tu edini izobraženci, ki smo po zgodovinski nujnosti poklicani, da rešimo že tu notranje-politična vprašanja naše domovine." To mi je povedal - ponavljam - akademsko izobražen človek, ki se je doma diletantsko ukvarjal tudi s politiko. Mislim, da v našem jeziku nimamo odgovarjajočega izraza za take domišljave butice. Peščica ljudi pač ne more diktatorsko odločati o usodi države s 17 milijoni prebivalcev. To še najmanj na ozemlju, kjer vladajo najbolj demokratični pojmi o državi in njenih funkcijah. Ali res mislijo taki ljudje, da se naši tam v zemlji, pa naj bodo že pod kakršnim koli poveljstvom, borijo samo zaradi sporta in za tiste programe, ki jih imajo naši letovičarji pakirane v kovčkih in o katerih se gorjanom in hostarjem niti ne sanja. Ali res vsi ti ljudje mislijo, da je mogoče ob gostilniškem omizju razbiti Jugoslavijo. In, če tako mislijo, potem naj nam glasno in korajžno tudi še povedo, v čem se prav za prav razlikujejo od Hitlerja, od Mussolinija, od Paveliča in od Nedića, saj so se vsi ti razbojniki zarotili proti Jugoslaviji in jo začasno tudi razbili? Ali se njihove zamisli v resnici razlikujejo samo po osebnostih, v vsem drugem pa se z zgornjo bando strinjajo?

Kljub temu, da smo že dve leti in pol v Afriki in ima ta celina veliko asimilacijsko moč, posebno na senčni strani človeške duše, vendar bi nas ta asimilacija ne smela docela zagrebsti v politiko ptiča noja, čeravno je ta sorta ptičev tu doma. To staro modrost noja sem imel priliko opazovati, ko smo z avtomobilom drveli po sudanskem puščavskem pesku v nekaj sto kilometrov oddaljeno ujetniško taborišče in srečali na poti kakih dvajset, drugače čisto simpatičnih ptic. Ko smo prišli na kakih 20 metrov razdalje, so dolgovratniki zarili glave v pesek in gotovo bili prepričani, da jih ne vidimo.

Taki modrijani so tudi nekateri naši rojaki. Vidijo samo tisto, kar jim je všeč in kar je v njihovih možganih našlo osebni blagoslov. Za vse drugo rinejo z glavo v vrečo in ne vidijo ničesar in tudi ničesar ne slišijo. Zraven tega pa se jim smeri obraz, če kdaj pozabiš na njihove bivše in sedanje titulature. Kakor ne vidijo dela in naporov vestnih ljudi, tako tudi ne vidijo otipljivega razvoja dogodkov. Dogodki pa so v zgodovini že večkrat pohodili pod seboj vse, kar je bilo slepega in gluhega. Nobenega vzroka ni, da bi se sedaj zgodovina ne ponovila.

Mi vsi tako radi pozabljamo, da je ta vojna vse nekaj drugega, kakor pa politične volitve. V tej vojni se ne borimo za radikale, za zemljoradnike,

za demokrate, za katoliške ali napredne vrste, za Mačkovce ali JNS, za socialiste ali komuniste, pač pa se borimo za vso zemljo, kjer prebivajo Jugoslovani. Borimo se ravno tako za Mihailovičeve junake, kakor za junaške partizane. Tega se zavedajo vsi pošteni ljudje in tako je v svojih govorih že večkrat povdaril tudi Prvi Jugoslovan.

Ni važno v teh časih vprašanje ali ti je všeč ali ne. Danes nihče nima pravice vihati nosa, če stvari ne počekajo tako, kakor bi si on sam želel, prav posebno pa take pravice nima tisti, ki za drugačen potek dogodkov ničesar storil ni. Nobene pravice nimaš danes godrnjati ali se celo upirati, če s teboj drugače postopajo, kakor pa si zaslužil. Še najmanj pravice pa imaš zagnati puško v koruzo in dezertersko zapuščati polje. Vsi smo danes samo najnižji sluge svoje domovine in tej domovini moramo premnogokrat žrtvovati tudi svoj osebni ponos, svoj osebno čast, če domovina od nas to zahteva. Nič me ni sram povedati, da sem se samo malo nasmehnil, ko so mi proti vsem človeškim in božjim zapovedim ravno tisti, ki so imeli največje splošne in osebne koristi od mojega dela, napravili največje krivice in ponižanja.

Če pa hočeš premagati sovražnika, je tvoja prva dolžnost, da premagaš najprej samega sebe! Najprej zatri v sebi vse človeške osebne ambicije, ki menda niso nikdar bile tako nestrpne, kakor so v teh dneh! Odpovej se prostovoljno vsemu, kar te zapeljuje! Pozabi popolnoma na svojo domišljavost in če treba tudi na svojo sposobnost, učenost in zlasti na svojo ceno! Pozabi tako, kakor so pozabili številni zdravniki, profesorji, odvetniki, sodniki, pesniki, pisatelji, duhovniki, obrtniki, kmetje in delavci na samega sebe, prijeli za puško in odšli v gore in gozdove, da branijo in osvobodijo svojo domovino! Ti naši ljudje nimajo časa, niti ambicij, da bi tekmovali za položaje, kajti položaje so si izbrali sami med smrekami in skalami, v dežju in snegu, lačni in nagi. «Bodi majhen, najmanjši med onimi, ki dajejo življenje za to, da se bo tebi in tvojim boljše godilo! Bodi skromen in nikdar ne po-

zabi, da se ti tako dobro še nikoli ni godilo in da predvsem lahko povsod in pri vsakem delu koristiš svoji domovini! Ne bodi šleva in ne misli, da svoja znanja in sposobnosti lahko uveljavljaš samo, če te postavijo na visok položaj in ti stisnejo v roko kup oblastnosti! Predvsem pa se zavedaj, da boš za vsak svoj korak, za vsak svoj izdatek in za vsako svoje brezdelje dajal odgovor narodu, ki te je ves čas bogato plačeval in ki bo od tebe zahteval natančen obračun! Nič ti ne bodo zalegli izgovori, da ti niso dali odgovarjajočega dela, da so oni krivi, če si dvajset mesecev počival-itd. Narod te bo z vso krutostjo pravičnosti vprašal po dokazih tvojega dela! Ne zanašaj se na pozabljivost naroda, odgovori bodo težji, kakršni so bili po končani prvi svetovni vojni!

Ogromno časa smo izgubili. Vse premalo smo delali in vse preveč smo se kregali in kritizirali. Sedaj prihaja dvanajsta ura... Še je čas, da popravimo tisto, pred čemer smo tako dolgo zapirali oči. Še je čas, da z učinkovitim delom, z dobro voljo in prizanesljivostjo, brez nasilja in diktatov, popravimo tisto veliko škodo, ki izvira iz našega brezdelja in iz tistega dela, ki spredaj gradi, zato da zadaj poruši.

Prenehajmo s tekmami za položaje! Prenehajmo s prakso "zvez" in "dobrih" zlahtanj! Prenehajmo z barantanjem strankarsko-političnih utvar, ki so brez veljave! Korajžno se otresimo vseh podedovanih strankarskih obremenjenosti in bodimo vsi samo marljivi, pridni, vestni in pošteni delavci, ki jih ni strah prevzemati tudi največje odgovornosti, pa tudi če bi se raztrgal ministerski fotelj pod njimi. Če že kritiziramo - kritika je zdravilo vsega javnega dela - potem ne delajmo sami tistih pogrešk, ki smo jih pri drugih obsojali! Le, če bomo vestni, pošteni, marljivi, pridni, lojalni, potrpežljivi, uvidni in zaupljivi drug do drugega, nas bo domovina s pravico sprejela z odprtimi rokami.

F. Lodur

DETEKTIV PETER FIRBEC

PETI POLOM

Peter Firbec se je pozdravil od narkotičnega zastrupljenja pri svojem prijatelju v St. Moritzu. Niti njegovi policijski prijatelji v Curihu, niti pisma in brzojavke berlinske policije ga niso mogle pripraviti do tega, da bi se ponovno spustil na zasledovanje Rika Rolanda. Spoznal je, da je vsak trud v tem slučaju odveč - in skoro se je bal novih polomij.

Brzojavka iz Lyona pa je zopet sprevrgla njegove sklepe. Povedala je tole: "Ravnokar našli vaš potni list. Riko Roland verjetno v bližini. Prosimo pridite takoj. Vsi stroški v naše breme. Policijski upravnik, Lyon."

To pa je bilo za Petra zopet nekaj svojevrstnega. Zadevalo je njegovo osebo, ravno tako kakor takrat, ko sta si neznanca izposodila njegov avto. Peter je dirjal na prvo najbližje da izposodila njegov avto. Peter je dirjal na prvo najbližje letališče, da bi dosegel letalo Curih-Pariz. Čez 24 ur je že sedel v brzem vlaku Pariz-Lyon.

Policijski upravnik v Lyonu ga je s posebnim veseljem sprejel. Njegov potni list so našli takole:

Obsežno pismo, ki je bilo oddano na pariški pošti in naslovljeno na Giannino Minosi, poštno ležeče Lyon, ni bilo dvignjeno. Po predpisih so ga na pošti odprli, da bi ga vrnili od-

pošiljatelju, ker so se nadeljali, da bodo našli znotraj odpošiljateljev naslov. V pismu pa je bil edino potni list Petra Firbea. Peter si je tolmačil slučaj takole:

Oba zločinca sta hotela potni list skrbno spraviti. Bila sta v Parizu in imela namero, da se odpeljeta v Lyon. Pa sta potni list zato poslala po pošti. Izgleda pa, da se je v njihovi nameri nekaj polomilo in tako je potni list ostal na pošt-nem uradu.

Kljub temu se je Peter udal prošnjam upravnika, da se ponovno loti zasledovanja obeh zločincev. Neka zadeva, ki se mu je zdela dovolj zanimiva pa ga je za nekaj časa zadržala še v Lyonu.

Listi so poročali o ustanovitvi družbe "Mrtvo morje, d.d.", ki naj bi imela namen industrijsko izkoriščati vsebino morja in sirovine, ki so se v tisočletjih nabrale na njegovem dnu. Zlasti ogromne količine magnezija, kalija in drugih mineralov. Časniki so v velikih slavospevih obljubljali udeležencem neizmerne dobičke. Posebno pa so slavili neznanega ustanovitelja, ki je francoskemu narodu zajamčil soudeležbo. V dolgih člankih so časniki priobčevali načrte zgradb na obalah Mrtvega morja, ki da so že postavljene. Napovedovali so, da

bodo vsak teden v začetku pridobili najmanj tisoč ton dragocenih sirovin. Vsi ogromni dobički so bili izračunani na podlagi take začetne pridelave. Pri tem pa so listi dali naslutiti, da se bo proizvodnja še ogromno povečala in s tem seveda tudi dobiček. Tem poročilom so sledila potrdila in ocene strokovnjakov, predvsem geologov, prirodopiscev, kemikov in drugih, ki so vsi soglasno povdarjali solidnost in neomejene pridobitve novega podjetja.

Sumljivo je bilo pri tem, da vsi ti slavospevi niso imeli namena pridobiti novih udeležencev, ker so bili potrebni zneski v višini treh milijonov frankov že davno podpisani in tudi vplačani.

Končno so listi priobčevali laskave popise samega ustanovitelja in generalnega ravnatelja družbe "Mrtvo morje, d.d." To naj bi bil neki Harri Hensen, človek iz severa Evrope z jasnim pogledom in široko podjetnostjo. Poleg ogromnih in nezaslišanih delavnih energij, s katerimi da razpolaga ta mož, so mu zlasti pripisovali smisel za humor za senzacijo in velikodušnost.

***

Pri branju vseh teh popisov in slavospevov Hensena se je Peter zamislil Tega možakarja mora spoznati. Neka notranja sila ga je gonila, da vidi tega nenavadnega človeka.

Javil se je v izredno luksuznih uradnih prostorih družbe in zvedel, da je gospod generalni ravnatelj odsoten. V družbi dveh članov upravnega sveta je odpoval na Mrtvo morje, da pregleda že končana dela in nadaljuje z novimi načrti.

"In kdo je njegov namestnik od njegove vrnitve?"
Vitka Francozinja, ki je sladkosmehljaje stala nasproti, mu je prijazno odgovorila: "Jaz, gospod."

Peter Firbec se je globoko priklonil.

"Zelo me veseli, da me je naključje napolnilo na pravi naslov." Nato pa je nadaljeval pod vtisom neke nove misli: "Tujec sem tu. Saj mi ne boste zamerili, če izkoristim naključje, ki mi je bilo do sedaj naklonjeno in vas povabim na večerjo? Po pravici priznam, da me v to silo neka skrita misel: zelo me zanima namreč vaša družba "Mrtvo morje" in zelo rad bi nekaj podrobnosti zvedel od vas. Seveda samo v toliko, v kolikor niso to poslovne skrivnosti", je hitro pristavil, ko je opazil na obrazu simpatične dame senco nezaupanja.

Našla sta se v večernih urah pred enim izmed najboljših mestnih hotelov in zašla nehote med skupino ljudi, ki so se veselo zabavali s snimanjem nekega filma. Velika množica ljudi se je zabavala in pasla radovednost. Režiser je našli dvojici smehljaje dejal:

"Prosim gospoda, le bliže, da prideta na film... Ampak z roko v roki in zelo prijazno, če smem prositi."

Peter je ponudil roko svoji spremljevalki in z zadovoljivim nasmeškom sta oba stopala mimo aparature.

Že pri juhi je pričel Peter, po kratkem šaljivem uvodu, brenkati na pravo struno.

"Čudno se mi zdi," je dejal, "da poleg vseh slavospevov, ki jih listi priobčujejo na račun vašega generalnega ravnatelja ni nobene fotografije gospoda Hensena. Izgleda kakor, da mu ni prav, če bi se objavila tudi njegova slika."

"Imate prav", je dejala gospodična, ki je že postala do Petra bolj zaupljiva. "V resnici nimamo v vsem podjetju nobene njegove slike, čeravno je drugače velik prijatelj fotografiranja in tudi filmanja."

"Tako in kako to veste?"

"Moj Bog, ves čas ima pri sebi fotografski aparat ali pa filmsko kamero. Včeraj je celo vse omizje filmal. In tudi drugače snima vse, kar mu pride pred oči. Človek bi niti ne veriel, da ima tako zaposlen človek, toliko časa na razpolago."

Ob koncu večerje, potem ko sta popila vsak nekaj kozarčkov vina, je vitka brinetka, ki je sedaj Petra imenovala že Petreček, ovila svojo roko okrog njegovega vratu in mu zašepetala:

"Oh, Petreček, jaz bi ti marsikaj zaupala, če bi vedela, da znaš tudi molčati."

"Kot grob", je svečano zatrdil Peter. Potem pa je zvedel tole:

Harri Hensen je včeraj dvignil v banki vse vplačane zneske družbe - in je danes izginil. Njegov naročil pisarno uradno še tri tedne vzdrževati. Nato naj izplača plače in zapre. Dela itak ni nobenega, kvečjemu, da kakemu radovednežu odgovori na stavljeno poizvedbo.

Peter se je moral resno krotiti, da ni ob teh novicah skočil pokonci. Njegova domneva, da bi mogel biti tale generalni ravnatelj Riko Roland mu je dozorela skoro do prepričevalnosti.

"Mislite li, gospodična Lucija, da je na Mrtvem morju sploh kaka sled po družbi "Mrtvo morje d.d.?" In mislite, da je zares izrabil te tri tedne časa, ki jih je pridobil z vašo ljubeznivo pomočjo in odjadral proti Palestini?"

"Tega pa res ne vem. Vem samo, da si je zelo pridno dopisoval z dvema naslovljencema ob Mrtvem morju."

"Ali poznate naslov teh ljudi?" je hitro vprašal Peter.

Lucija je nekaj hipov premišljevala, nato pa imenovala en naslov v Engeddi in enega v Masadi. Tudi z Jeruzalemom je ravnatelj korespondiral...

Peter je v hipnem navdušenju objel svojo lepo spremljevalko za pas in vzkliknil:

"Lucija! Doslej ste mi tako lepo pomagali. Ali bi mi hoteli biti v pomoč tudi še v naprej? Recite vendar da, prosim."

"To bo pač odvisno od tega, kaj pravzaprav od mene zahtevate, Petreček," se je koketno smehljala.

"Skupno bova odpovala na Mrtvo morje. Sedaj na spomlad je ravnanje vožnja. Vam je vse znano, kar se suče okrog tega generalnega ravnatelja, ga sami dobro poznate in bi mi lahko ogromno koristili. Ali hočete?"

"Pot v Palestino, z vami? Z gospodom, ki sem ga včeraj spoznala?" se je izmikala. Vsekakor sta naslednjega dne pakirala kovčke in se vkrcala za Haifo.

Potovanje po Sredozemskem morju je bilo prekrasno. Družba je bila zelo prijetna na ladji in brezskrbno sta se guncala med Evropo in Azijo kot zaljubljen parček. Neka filmska družba, ki je tudi potovala v Palestino, se jima je pridružila. Lucija je po svojem generalnem ravnatelju menda podedovala strast za filmanje. Filmali so pot po morju in so nameravali nadaljevati snimanje Hebrona ter najvažnejših svetopisemskih mest. Tudi na Mrtvo morje so bili namenjeni. Hoteli so napraviti veliki zgodovinski film iz časov pred Kristusom.

Lucija se je z voditeljem filmske družbe dobro razumela. In tako jo je ta gospod Galin zmeraj povabil, če so filmali. In zmeraj je stvar tako uredila in preprosila galantnega južnega Francaza, da sta bila Peter in Lucija vedno skupaj na filmu.

Haifa se je vsem zdelo prekrasno mesto in pot do Jeruzalema je bila kot pesem spomladanske prirode, ki je v živo dojela vso družbo.

V Jeruzalemu je Peter prvič poskušal najti neko sled družbe "Mrtvo morje d.d." Vsak, kogar koli je povprašal, je samo skomignil z rameni in pokazal z roko proti jugovzhodu.

Peter in Lucija sta čakala v Jeruzalemu dva dni, dokler ni bila tudi filmska družba pripravljena na pot proti Mrtvem morju.

V Engeddi ni bil posebno navdušen nad poizvedbami o "Mrtvem morju d.d." Medtem, ko se je prebivalstvo z velikim navdušenjem zanimalo za filmsko družbo, so Petra domačini kar sovražno pogledovali.

Peter je končno vendarle našel naslovljenca, s katerim si je dopisoval generalni ravnatelj družbe "Mrtvo morje d.d.". Bil je to umazan jutrovec, ki je kupčeval z znakmi in se takoj spomnil generalnega ravnatelja Hensena. Z orijental-sko podvrženostjo se je oprijel Petra. Ko pa je spoznal, da Peter ni Harri Hensen, pač pa da samo po njem sprašuje, se je jutrovec ohladil. Končno je po dolgem mahanju z rokama razumel, kaj pravzaprav Peter od njega zahteva. V neki čudni mešanici vseh srednjeevropskih jezikov je končno izžlobudral približno tole:

"Da, da - efendi - dobri kupci - kupili lepe znamke - mnogo denarja - ajva, ajva. Allah čuva Harri Hensen efendi."

Vse to je Arabec spremljal z mahanjem rok, s cepetanjem nog in pregibi vsega telesa.

Peter se je moral resno vzdržati, da ni eksplodiral od smeha, kljub temu, da prav za prav ni ničesar izvedel.

Ta generalni ravnatelj, ki je z več milijoni frankov ustanovil "Mrtvo morje d.d.", ni samo vnet filmski amater, pač pa se pridno ukvarja tudi z zbiranjem znamk. Vse trgovsko dopisovanje s siromašno arabsko vasjo Engeddi, ki ga je tako skrivnostno skrival, ni torej imelo nobenega drugega namena, kakor nedolžno kupčijo z znakmi.

Vse bolj jasno je Peter spoznaval, da je na sledi nevarnemu tolovaju in kar sama po sebi mu je rasla misel, da je ta Harri Hensen pravi pravcati Riko Roland.

Medtem so pričeli filmski posnetki ravnatelja Galina. Peter in Lucija sta z navdušenjem sodelovala in nekega dne je g. Galin z nasmehom pripomnil, da mu prav za prav ne preostaja drugega, kakor da sta oba sodelavca tudi udeleženca pri čistem dobičku, ki ga bo film izkazal.

V Masadi je Peter spraševal po znamenitem kupčevalcu z znamkami in že kmalu so mu predstavili moža, v katerem je zaslužil trgovca, s katerim je bil generalni ravnatelj družbe "Mrtvo morje d.d." v tako tesni korespondenčni zvezi.

Nikjer pa - in Peter je obšel že vso obalo med Engeddi - jem in Masado - ni našel niti najmanjše sledi po družbi "Mrtvo morje d.d.". Pri tem pa je zapazil, da se prebivalstvo sovražno obnaša proti njemu.

Neko jutro je vstopil v njegovo kočjo, ki mu je služila za stanovanje, ravnatelj Galin in po kratkem uvodu mu je povedal tole :

"Gospod Peter Firbec. Gotovo ste že sami zapazili, da je prebivalstvo nekaj slišalo o ustanovitvi neke družbe, ki namerava izkoriščati prirodne zaklade Mrtvega morja. Ta namera - tako pravijo Arabci - grobo žali njihova verska čustva. Vi gotovo to razumete. Stara izročila. Nujno vam svetujem, da ste na preži. Okrog vašega "hotela" se potepa nekaj falotov, ki gotovo nimajo dobrih namer. Če nimate tu nekaj posebnega, potem bi vam nasvetoval, da se čimprej umaknete."

Ljubeznjivi Francoz se je močno razburil. Stisnil je Petru desnico in še dodal :

"Ne zamerite mi, hotel sem vam samo povedati, kaj sem sam videl in kaj so mi sporočili moji ljudje."

Peter je imel v Masadi ravno toliko opravka, kakor v Engeddi-ju. Ali, da bi zaradi teh usiŕcev pobegnul, to mu ni šlo v glavo. Sklenil je vso stvar prespati, jutri pa bo že videl, kaj mu je storiti.

Ko se je v popoldanskih urah sprehajal ob obali, je v resnici zapazil, da ga domačini gledajo zelo sovražno. Lucija je filmala z Galinom in Peter se jima je hotel približati. V tem trenutku je prifrčal mimo njegove glave kamen iz bližnjega grmovja. Ko se je ozrl naokrog je kaj lahko ugotovil, da so ga domačini že skoraj obkolili. Ko je videl, da mu prihajajo le preveč blizu, je potegnil pištolo in ustrelil v zrak. Uvidel pa je, da je najpametnejše, da tistih 800 m, ki ga je ločilo od mesta, kjer so filmali, napravi kar v teku.

Ves zasopel je dospel do obeh, medtem ko je množica drvela za njim.

Galin in Lucija nista z ničemar pokazala, da bi spoznala resnost položaja; z rokami sta mu mahala in se mu veselo smejala.

"Filmali smo vas," mu je zaklical Galin. "Taki posnetki so zelo redki. Prav zares imam srečo."

"Za božjo voljo, kaj pa hočejo ti ljudje," je sedaj zaklicala Lucija, ko je uvidela, da so domačini Petru tesno za petami.

Šele sedaj je tudi Galin spoznal resnost dogodka. V eni sapi je poslušal Petrovo pripovedovanje, nato pa se je obrnil do množice, ki je glasno zahtevala, da jim Petra izroči.

Galin se jim je poskušal smehljati, kazal na filmski aparat in jim vse mogoče obljubljal.

Godrnjaje se je končno množica razšla.

"Vidite?" je dejal Galin. "Kaj sem vam pravil, Odpotujte! Tako! Še danes!"

Peter se je odločil, da bo samo še to noč ostal v Masadi. V svoji kočji se je dobro zabarikadiriral in se oborožil.

Galin se je ponudil, da bi z njim prenočil, Peter pa je to odklonil. Mislil je, da Galin te svoje ponudbe ne misli resno. Poleg tega pa ni hotel pokazati, da bi bil boječ.

V sredi noči je nekdo potrkal na njegova vrata. Bila je Lucija, ki se je spustila na stol in potegnila Petra k sebi.

"Tega ne morem več prestajati," je pričela s težkim vzdihom. "Ta generalni ravnatelj je navaden zločinec. Nikdar bi se ne spustila z njim v stik, če bi vedela, da je tako prostaški."

Peter je vzel njeno desnico in jo toplo stisnil, medtem ko je razburjeno dekle nadaljevalo :

"V Lyonu mi je dejal, da je to samo neka šala. Drugače bi z vami sploh ne začela. Sedaj pa je vse ljudi nahujskal proti vam. Povsod pripoveduje, da mislite Mrtvo morje obdati s samimi tovarnami. Pripoveduje jim, da bi tega ne smeli dopustiti. Sedaj pa vas hočejo še napasti..."

Vsa solzava se ga je Lucija oklenila in jadikovala :

"Oprostite mi! Tega nisem mogla vedeti. Ne vem, kaj ima proti vam? Ne bo se ustrašil umoriti vas s pomočjo te arabske zalege. O, lahko bi uganila, če bi bila malo bolj pametna,

da se za tem hinavskim obrazom nekega gospoda Galina skrivala čisto nekaj drugega..."

"Kaj? Galin?" je vzkliknil Peter. "Galina? Pa ne da bi—?"

"Da, da. To je generalni ravnatelj Harri Hensen. In Riko Roland vas hoče uničiti..."

"To mu prav rad verjamem", je dejal Peter Firbec. "Saj za to ima zadosti vzrokov. Ampak, kako sem se mogel tako ogoljufati,"

V duhu si je predstavil tega prijaznega Francoza in se je vprašal, kako je mogel prezreti, da je v njegovih očeh, ki se ga niso nikdar upale pogledati, žarelo nekaj, kar bi mu moralo biti znano. Kako je le mogel..."

"Tako morate od tod," je silila Lucija. "Ob zori bo tolpa navalila na vašo kočjo. In - pomislite nesramnost - on namerava vse to filmati. Zato mora ta zalega, ki jo je nahujskal do skrajnosti, čakati vse do jutra. Proči! Proči! Bežite! In ne ovadite me. - Če bi zvedel, bi me ubil..."

Obstala je na vratih in se še enkrat obrnila k njemu. Nenadoma se mu je obesila okrog vratu. Čutil je kako ji utriplje srce.

"Vzemite me s seboj," je prosila. "Vi ste bili tako dobri z menoj, da vam slepo zaupam."

Peter je deklico pomiril. Dopovedal ji je, kako nevarno bi bilo, če bi se v tem trenutku navezala nanj.

"Ali vrnem se. Jutri bom spet tu s policijo. In potem pojedete z menoj."

Končno je vitka Francozinja potihoma izgnila v temni noči.

Peter je zbasal dve pištoli v žepa in po nekaj minutah tiho zapustil kočjo. Ko je imel vas za seboj in se nadejal, da je na varnem, je prestrašeno opazil, da vzhaja na obzorju polna luna. V senci nekega hleva je iskal kritje in premišljeval, kaj mu je storiti.

Slučaj mu je prišel na pomoč. Težko prhanje in hrkanje v neposredni bližini ga je opozorilo, da hlev ni prazen. Čez nekaj minut je pripeljal iz hleva neosedlanega konja, povzpel se je nanj in odgalopiral.

Pokrajina v luninem svitu, ki je bila doslej vsa tiha in zaspana, se je naenkrat prebudila. Temne postave so vstajale pred njim in za njim. Izgledalo mu je, kakor da se je prebudilo veliko taborišče domačinov. Hrup in vriščanje je prihajalo od vseh strani.

Peter je hitro pregledal, kje so vrste najredkejše in s konjem udaril v dotično smer. Nadejal se je, da bo praznino dosegel še predno se bo zaprla.

Posamezni strelji so počili. Večkrat je Peter zaslišal neprijetni žvižg svinčenke okrog ušes.

Peter je priganjal konja na vso moč. Vranec je dirjal z njim kakor brez uma. Še nekaj sto metrov pa bo rešen.

Tedaj pa je za njegovim hrbtom nastal huronski krik in vik. Dva ducata domačinov je na konjih dirjalo za njim. V splošni zmešnjavi pa se je slišala hupa avtomobila. Avto se je približeval. Peter je spoznal Galinov avtomobil in zapazil, kako Galin sam vodi lov, medtem ko njegov uslužbenec pridno filma. Strašna jeza ga je popadla...

Kavalkada je drla za njim. Strelji so padali bolj pogosto. Krogle so mu švigale okrog ušes. Peter je spoznal, da je njegov beg brezupen. Še pet minut, še tri minute, še eno...

Val toplote se mu je razlil preko obličja. Deloval je kot pomirjevalno sredstvo. Luna je sijala krvavo. Peter se je prijel za čelo in njegovi prsti so bili krvavi.

Potem pa je utonil v mrak in tišino.

LISTNICA UREDNIŠTVA. G.M. K-ič. Iskrena Vam hvala za članak, žalimo što ga ne možemo štampati, iz razloga što ne želimo voditi nikakvu partijsku polemiku. - Verujemo da su prilike dosta žalosne, ali mislimo, da se one ne mogu ispraviti na način, kao što vi to zamišljate. Oprostite! - Na pitanje možemo odgovoriti samo toliko, da će sve ratne proračune morati da odobri prva skupština posle izbora. - Vrlo rado primamo članke i dopise na srpskom jeziku, ali su nama do sada vrlo, vrlo redko bili doznačeni.

Trpod latnika

IZPOPOLNITVE V JUGOSLOVANSKI VLADI.

Več tednov je preteklo, odkar je slovenski zastopnik v jugoslovanski vladi, kapetan b.b., g.Ivan Kern odstopil. Ves ta čas v vladi Slovenci niso bili zastopani. To dejstvo nas je še prav posebno občutno zadelo v času, ko so bila na tapetu naravnost življenjsko važna vprašanja. To so zlasti vprašanja: naših prostovoljcev, političnih jetnikov, slovenskih vojakov v italijanski vojski, naših vojnih ujetnikov iz italijanske in nemške vojske, Slovencev, ki so jih zavezniki osvobodili iz italijanskih ujetniških taborišč itd. Ta številna vprašanja tako živo zanimajo vsakega Slovenca in tako nujno zahtevajo rešitve, da smo z vso upravičenostjo pričakovali, da bodo merodajni krogi vprašanje slovenskega člana jugoslovanske vlade rešili z največjo vestnostjo in čim prej. To se je zgodilo danes. Nj.V. Kralj Peter II, je podpisal ukaz, s katerim stopajo v vlado: dr.Jure Kocé, bivši poslanec beograjskega parlamenta, izvoljen 1.1935 na listi Božka Jeftića, pozneje je bil izvoljen za poslanca na listi JRZ. Dr.Jure Kocé je pred časom pobegnul iz Slovenije in je sedaj član odbora za gospodarsko obnovo Jugoslavije. Nadalje sta stopila v vlado dr.Berislav Andjelinović in dr.Ivo Cicin-Šajn, oba pripadnika JNS, doma iz Dalmacije. Pripominjamo, da v Italiji Slovenci do danes nimamo nobenega uradnega zastopnika za praktično ureditev vprašanj, ki smo jih v uvodu našeli, čeravno smo Slovenci v tujini dokazali, da taka vprašanja znamo urediti sistematično, vestno in efikasno, kar se drugim ni tako dobro posrečilo. - Novega slovenskega ministra nujno opozarjamo na gornja vprašanja. Prosimo pa ga tudi, da s svoje strani stori vse, da pridejo na vrsto tudi še druga nujna vprašanja na področju visoke politike, ki so sedaj - ob vstopu Italije v vojno na strani zveznikov - prav posebno važna, ne samo za Slovence, pač pa za vse Jugoslovane. Čas hiti in ura usodnih odločitev ni več daleč. Kar so druge vlade zamudile in zanemarile, to mora biti v teh časih popravljeno. Tega se moramo danes zavedati vsi od preprostega vojaka pa do najvišjega uradnika države.

JUGOSLOVANSKA BOJIŠČA. Po zadnjih vesteh se borbe nadaljujejo v Sloveniji, zlasti ob železniški progi Ljubljana-Trst. Na odseku pri Sušaku so se morali rodoljubi umakniti pritisku nemških motoriziranih oddelkov, ki so dobili velika pojačanja. - V okolici Gorice divjajo borbe še naprej. Naši so se na nekaterih točkah umaknili v Trnovski gozd in na Golake. V idrijski kotlini poskušajo Nemci prodreti v mesto, do sedaj se jim to še ni posrežilo. V severni Istri so rodoljubi očistili vso okolico Opatije. Zavzeli so otok Lošinj in Črez. Rodoljubi so se umaknili iz Bakra, Bakarca in Kraljevice. Neka oklopna nemška kolona napreduje v smeri proti Cirkvenici. Zadnja poročila pravijo, da so uporniki napredovanje ustavili. - Težke borbe trajajo tudi po Bosni. Nemci, ki so poskušali zavzeti Tuzlo so bili odbiti in se umikajo proti Doboju. - V Črni gori so bile nemške kolone na več mestih poražene.

NAPOVED VOJNE ITALIJE NEMČIJI. Nova vojna napoved italijanskega kralja je izzvala pri zavezniških narodih številna tolmačenja, ki so jih posamezni zastopniki javno izpovedali. Prvi so bili Francozi, za njimi pa tudi Grki. Oboji so zavzeli odklonilno stališče in njihovi časopisi so prinesli zelo obširna tolmačenja. Pričakujemo, da bo tudi naša vlada v tem oziru zavzela jasno in odločno stališče in z vsem povdarkom zaščitila jugoslovanske interese, posebno tudi še interese Julijske Krajine.

VPRAŠANJE SPREJEMA V JUGOSLOVANSKO DRŽAVLJANSTVO. Na mnoga vprašanja odgovarjamo, da vprašanje še vedno ni definitivno rešeno, čeravno je kr.jugoslovanska vlada že 19.dec.1941 izdala uredbo glede sprejema tujih državljanov naše narodnosti v jugoslovansko državljanstvo. Sedaj je sedež vlade tu, pa je mogoče, da bo končno ta zadeva urejena.

NEMCI PRIZNAVAJO TEŽAVE, S KATERIMI SE BORE PRI NAS. Nemški radio je priznal, da se Nemci borijo z velikimi težkočami, ki jih povzročajo uporniki v Jugoslaviji. Radio je povedal, da bo sam Rommel prevzel poveljstvo nad četami, ki se bore proti upornikom. To pomeni, da so borbe tudi za nemško vojno mašinerijo zelo nevarne in da je potreben najboljši nemški general, da se uporniki ukrotijo.

V ŠVICO JE ZBEŽALO NAD 100 NAŠIH ČASTNIKOV. Po poročilih švicarskih listov je pribežalo v Švico večje število italijanskih vojakov in častnikov. Med njimi je tudi mnogo zavezniških vojakov in častnikov, ki so bili vojni ujetniki v Italiji. Listi naglašajo, da je sedaj v Švici okrog 100 jugoslovanskih častnikov.

300 SLOVENCEV JE V OKOLICI BARI. Po nekih vesteh, ki smo jih prejeli iz Italije, je v okolici mesta Bari okrog 3.000 Slovencev iz Julijske Krajine in iz takozvane Ljubljanske pokrajine. Trenotno so ti naši rojaki v oskrbi zavezniških armad.

VPRAŠANJE KONFINIRANCEV. Zvedeli smo, da z vstopom Italije v vojno proti Nemčiji ni nastopila prav nobena izprememba glede usode konfinirancev v Egiptu. Kdor želi konfinirancem na kakršen koli način pomagati, mora storiti tudi še v naprej vse tiste korake, ki so bili v navadi doslej.

AMERIKANCI BOMBARDIRAJO ALBANIJO. Pred nekaj dnevi so ameriški bombniki prvič napadli Albanijo. Uničili so nemško letališče pri Tirani in zažgali polovico letal, ki so bila na letališču. Amerikanci niso imeli izgub. Ameriški letalski podvigi dopuščajo slutiti, da se bodo v bodoče podobne akcije nadaljevale in razširile tudi na naše ozemlje. Taki podvigi bi silovito okrepili odpor naroda.

ITALIJANSKA VOJNA NAPoved NEMČIJI IN NAŠI. Zadnja poročila iz domovine potrjujejo, da so naši sprejeli vest o italijanski vojni napovedi Nemčiji z zelo mešanimi občutki. Zlasti imajo velike skrbi, kaj so zavezniki Lahom obljubili pri tem barantanju. Medtem so angleški uradni krogi zatrдили, da razgovori med zavezniki in Lahom ne vsebujejo nobenih tajnih obljub. Verujemo, da so se naši s temi zagotovili pomirili.

Čelna od padca

ZIMSKA POMOČ
(Winterhilfe)

Spet si Dolfe glavo lomi,
skrb mu strašna ne da spati.
Tam po jugu hođi Tomy,
tam na vzhodu Jože miati.
Kacelmohar se je skisal
in pobral je med antanto.
Tam zdaj joče in se cmeri:
"Saj bom dober combattanto!"

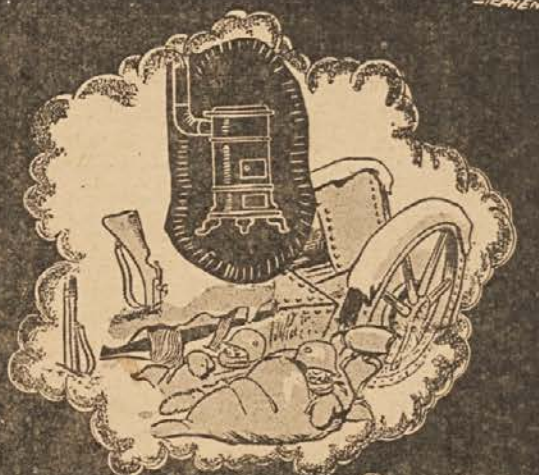
Lah naščuval bo hudirje
in z junaštvom svojim znanim,
zapodil se v grenadirje.
Huda to bo predia našim.
Zdaj Madjar zvedavo gleda,
da bi vskočil v demokrate.
Tud' Romun že skače z roda,
Rusom, prav' Bolgar: "Oj,brate!"

Zima spet stoji pred vrati,
zima, ki že tretjič trka.
Kaj bo z moj'mi nemšk'mi brati;
mrzaj jim kri požrešno srka.
Pet milijonov že jih gnije,
tam v ruski zemlji kleti,
kaj bo letos, če se vljuje
zima, kot pred dvomi loti.

Nimam volne, nimam sukna,
vseposod je sama luknja!
Sem jih futral z lesno volno,
ki drži kot suho govno.
Rum smo lani jim dajali,
pa v Gospodu so zaspali...

Dolfe česo plešo glavo,
slabo gre z njegovo slavo.
Al' je Dolfe vseum,
v glavo skoč' mu nov izum:
Odspređ jim dali b'mo gorčice,
odzad obesli pa pečice!
Tako b'mo zimo to prestali
in Rusom figo pokazali.

Pika, poka, pik, pik, pok;
se razlega vse povsod.
Lah-cigan in Prus-barbar,
Hun-Madžar in tud' Bolgar:
SLOVANSKA VSTAJA RAJA,
SE TRETJI RAJH RAZSKRAJA!
Pasji sin, hej Pavelić,
kako kaj žvižga zdaj naš bič?
Pika, poka, pik, pik, pok,
Prusu gre že kar na jok!
Pika, poka, pik, pik, pok!
Vsi na Švaba; hajd' naskok!
Včeraj bile so le frače
napolnile Lahom hlače...
Dan's se kremži švabska uš,
če le sliši: "Pri moj duš'!"
Jutri pa bo pel kanon,
Prusa grizel bo madron...
Pika, poka, pik, pik, pok,
oslini fest, ne šparaj rok!

PESEM BREZ BESED

